

Dan it-test hu mahsub purament bhala ghodda ta' dokumentazzjoni u m'ghandu l-ebda effett legali. L-istituzzjonijiet tal-Unjoni m'ghandhom l-ebda responsabbiltà għall-kontenut tiegħu. Il-verżjonijiet awtentiċi tal-atti rilevanti, inklużi l-preamboli tagħhom, huma daww ippubblikati fil-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea u disponibbli f'EUR-Lex. Daww it-testi uffiċjali huma aċċessibbli direttament permezz tal-links inkorporati f'dan id-dokument

► **B****ID-DIRETTIVA TAL-KUNSILL 93/13 KEE****tal-5 ta' April 1993****dwar klawżoli inġusti f'kuntratti mal-konsumatur**

(ĠU L 95, 21.4.1993, p. 29)

Emendata minn:

		Ġurnal Uffiċjali		
		Nru	Pagna	Data
► <u>M1</u>	Direttiva 2011/83/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta' Ottubru 2011	L 304	64	22.11.2011
► <u>M2</u>	Direttiva (UE) 2019/2161 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-27 ta' Novembru 2019	L 328	7	18.12.2019

Kkoreġuta minn:

- **C1** Emendi, Ġ.U. L 17, 19.1.2023, p. 100 (93/13)
- **C2** Emendi, Ġ.U. L 90093, 9.2.2024, p. 1 (2011/83/UE)

ID-DIRETTIVA TAL-KUNSILL 93/13 KEE
tal-5 ta' April 1993
dwar klawżoli ingusti f'kuntratti mal-konsumatur

Artikolu 1

1. L-għan ta' din id-Direttiva huwa li japprossima l-ligijiet, ir-regolamenti u d-disposizzjonijiet amministrattivi ta' l-Istati Membri relatati ma' klawżoli ingusti f'kuntratti konklużi bejn bejjiegh jew fornitur u konsumatur.

2. Il-klawżoli kuntrattwali li jirriflettu disposizzjonijiet mandatarji statutorji jew regolatorji u d-disposizzjonijiet jew il-principji ta' konvenzjonijiet internazzjonali li għalihom ikunu parti l-Istati Membri jew il-Komunità, b'mod partikolari fil-qasam tat-trasport, m'għandhomx ikunu suġġetti għad-disposizzjonijiet ta' din id-Direttiva.

Artikolu 2

Għall-finijiet ta' din id-Direttiva:

- (a) "klawżoli ingusti" tfisser il-klawżoli kuntrattwali stabbiliti fl-Artikolu 3;
- (b) "konsumatur" tfisser kull persuna naturali li, f'kuntratti koperti minn din id-Direttiva, tkun qiegħda taġixxi għal skopjiet li jkunu barra s-sengħa, in-negozju jew il-professjoni tagħha;
- (ċ) "bejjiegh jew fornitur" tfisser kull persuna naturali jew legali li, f'kuntratti koperti minn din id-Direttiva, tkun qiegħda taġixxi għal skopjiet relatati mas-sengħa, in-negozju jew il-professjoni tagħha, sew jekk proprjetà pubblika u sew jekk proprjetà privata.

Artikolu 3

1. Klawżola kuntrattwali li ma tkunx għet negozjata individwalment għandha titqies ingusta jekk, kontra l-htieġa ta' *buona fede*, tkun tikkawża żbilanċ sinifikanti fid-drittijiet u l-obbligi tal-partijiet li joħorġu mill-kuntratt, bi ħsara għall-konsumatur.

2. Klawżola għandha dejjem tiġi kkunsidrata li ma tkunx għet innegozjat individwalment meta din tkun għet abbozzata minn qabel u l-konsumatur b'hekk ma jkunx seta' jinfluwenza s-sustanza tal-klawżola, b'mod partikolari fil-kuntest ta' kuntratt *standard* imfassal minn qabel.

Il-fatt li ċerti aspetti ta' klawżola jew klawżola speċifika waħda tkun għet innegozjata individwalment m'għandux jeskludi l-applikazzjoni ta' dan l-Artikolu għall-bqija ta' kuntratt jekk stima globali tal-kuntratt tindika li dan ikun madankollu kuntratt *standard* ippreparat minn qabel.

▼B

Meta xi bejjiegħ jew fornitur jippretendi li klawżola *standard* ikun ġie nnegożjat b'mod individwali, il-piż tal-prova f'dan ir-rigward għandu jaqa' fuqu.

3. L-Anness għandu jkun fih lista indikattiva u mhux eżawrjenti tal-klawżoli li jistgħu jiġu kkunsidrati ingusti.

Artikolu 4

1. Mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 7, il-karattru ingust ta' klawżola kuntrattwali għandu jiġi stmat, billi titqies in-natura tal-merkanzija jew servizzi li għalihom ikun kien konkluż il-kuntratt u ssir referenza, filwaqt li jiġi konkluż il-kuntratt, għaċ-ċirkostanzi kollha preżenti waqt il-konklużjoni tal-kuntratt u għall-klawżoli l-oħra kollha tal-kuntratt jew ta' kuntratt ieħor li jiddependi fuqu,

▼C1

2. L-istima tan-natura ingusta tal-klawżoli la għandha tirrelata mad-definizzjoni tas-sugġett prinċipali tal-kuntratt u lanqas mal-adegwatezza tal-prezz u r-remunerazzjoni, fuq naħa waħda, meta mqabbla mas-servizzi jew il-merkanzija provduti bi tpartit, fuq in-naħa l-oħra, safejn dawn il-klawżoli jkunu f'lingwaġġ sempliċi u ċar.

▼B*Artikolu 5*

Fil-każ ta' kuntratti fejn ċerti klawżoli jew il-klawżoli kollha offruti lill-konsumatur ikunu bil-miktub, dawn il-klawżoli għandhom ikunu abbozzati b'lingwaġġ sempliċi u ċar. Fejn ikun hemm dubju dwar it-tifsir ta' klawżola, għandha tirbaħ l-interpretazzjoni l-aktar favorevoli għall-konsumatur. Din ir-regola dwar l-interpretazzjoni m'għandhiex tghodd fil-kuntest tal-proċeduri stabbiliti fl-Artikolu 7(2).

Artikolu 6

1. L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu li klawżoli ingusti użati f'kuntratt konkluż ma konsumatur minn bejjiegħ jew fornitur għandhom, kif previst fil-liġi nazzjonali tagħhom, ma jkunux jorbtu lill-konsumatur u li l-kuntratt għandu jkompli jorbot lill-partijiet fuq dawn il-klawżoli jekk dan ikun kapaċi jkompli jeżisti mingħajr il-klawżoli ingusti.

2. L-Istati Membri għandhom jiehdu l-miżuri meħtieġa biex jiżguraw li l-konsumatur ma jitlef il-protezzjoni mogħtija minn din id-Direttiva bis-saħħa ta' l-għażla tal-liġi ta' pajjiż li ma jkunx membru bħala l-liġi applikabbli għall-kuntratt jekk dan ta' l-aħħar ikollu konnessjoni mill-qrib mat-territorju ta' l-Istati Membri.

Artikolu 7

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li, fl-interessi tal-konsumaturi u l-kompetituri, jeżistu mezzi adegwati u effettivi biex jipprevjenu li jibqgħu jintużaw klawżoli ingusti f'kuntratti konklużi mal-konsumaturi mill-bejjiegħa jew fornituri.

2. Il-mezzi msemmija fil-paragrafu 1 għandhom jinkludu disposizzjonijiet li bihom persuni jew organizzazzjonijiet, li jkollhom interess legittimu skond il-liġi nazzjonali li jiproteġu lill-konsumaturi, ikunu jistgħu jiehdu azzjoni skond il-liġi nazzjonali kkonċernata quddiem il-qrati jew quddiem korpi amministrattivi kompetenti għal deċiżjoni dwar jekk il-klawżoli kuntrattwali ppreparati għal-użu ġenerali jkunux ingusti, biex ikunu jistgħu japplikaw mezzi xierqa u effettivi biex jipprevjenu li jkomplu jintużaw dawn il-klawżoli.

▼B

3. Biex jitqiesu kif imiss il-ligijiet nazzjonali, ir-rimedji legali msem-mija fil-paragrafu 2 jisgħu jkunu diretti b'mod separat jew b'mod kongunt kontra numru ta' bejjiegha jew fornituri mill-istess settur ekonomiku jew mill-assoċjazzjonijiet tagħhom li jużaw jew jirrakkomandaw l-użu ta' l-istess klawżoli kuntrattwali ġenerali jew klawżoli simili.

Artikolu 8

L-Istati Membri jistgħu jadottaw jew iżommu l-aktar disposizzjonijiet stretti kompatibbli mat-Trattat fil-qasam kopert minn din id-Direttiva, biex jiżguraw grad massimu ta' protezzjoni għall-konsumatur.

**▼M1
▼C2***Artikolu 8a*

1. Meta Stat Membru jadotta dispożizzjonijiet skont l-Artikolu 8, huwa għandu jinforma lill-Kummissjoni b'dan, kif ukoll bi kwalunkwe modifika sussegwenti, b'mod partikolari fejn daww id-dispożizzjonijiet:

- jistendu l-valutazzjoni tal-karattru ingust għall-klawżoli kuntrattwali negozjati individwalment jew għall-adegwatezza tal-prezz jew ir-remunerazzjoni; jew
- ikun fihom listi ta' klawżoli kuntrattwali li għandhom jitqiesu bħala ingusti.

▼M1

2. Il-Kummissjoni għandha tiżgura li l-informazzjoni msem-mija fil-paragrafu 1 tkun faċilment aċċessibbli għall-konsumaturi u l-kummerċjanti, fost affarijiet ohra fuq sit elettroniku apposta.

3. Il-Kummissjoni għandha tgħaddi l-informazzjoni msem-mija fil-paragrafu 1 lill-Istati Membri l-ohra u lill-Parlament Ewropew. Il-Kummissjoni għandha tikkonsulta lill-partijiet interessati dwar dik l-informazzjoni pprovduta.

▼M2*Artikolu 8b*

1. L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu r-regoli dwar penali applikabbli għal ksur ta' dispożizzjonijiet nazzjonali addottati skont din id-Direttiva u għandhom jiehdu l-miżuri kollha meħtieġa biex jiżguraw li jiġu implimentati. Il-penali previsti għandhom ikunu effettivi, proporzjonati u dissuażivi.

2. L-Istati Membri jistgħu jirrestringu tali penali għal sitwazzjonijiet fejn il-klawżoli kuntrattwali huma b'mod espliċitu definiti bħala ingusti fiċ-ċirkostanzi kollha fil-ligi nazzjonali jew fejn bejjiegh jew fornitur ikompli juża klawżoli kuntrattwali li ġew konstatati bħala li huma ingusti f'deċiżjoni finali meħuda skont l-Artikolu 7(2).

3. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li jitqiesu l-kriterji mhux eżawrjenti u indikattivi li ġejjin għall-impożizzjoni ta' penali, fejn xieraq:

- (a) in-natura, il-gravità, l-iskala u t-tul ta' żmien tal-ksur;
- (b) kwalunkwe azzjoni meħuda mill-bejjiegh jew fornitur biex itaffi jew jirrimedja d-dannu mgarrab mill-konsumaturi;
- (c) kwalunkwe ksur preċedenti mill-bejjiegh jew fornitur;
- (d) il-benefiċċji finanzjarji miksuba jew telf evitat mill-bejjiegh jew fornitur dovuti għall-ksur, jekk id-data rilevanti tkun disponibbli;

▼M2

- (e) penali imposti fuq il-bejjiegh jew fornitur għall-istess ksur fi Stati Membri oħra f'każijiet transfruntiera fejn informazzjoni dwar tali penali tkun disponibbli permezz tal-mekkaniżmu stabbilit mir-Regolament (UE) 2017/2394 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽¹⁾;
 - (f) kwalunkwe fattur aggravanti jew mitiganti applikabbli għaċ-ċirkostanzi tal-każ.
4. Mingħajr preġudizzju għall-paragrafu 2 ta' dan l-Artikolu, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li meta jkollhom jiġu imposti penali skont l-Artikolu 21 tar-Regolament (UE) 2017/2394, huma jinkludu l-possibbiltà li jiġu imposti multi permezz ta' proċeduri amministrattivi jew li jinbnew proċedimenti legali sabiex jiġu imposti multi, jew it-tnejn li huma, fejn l-ammont massimu ta' tali multi jkun tal-inqas 4 % tal-fatturat annwali tal-bejjiegh jew fornitur fl-Istat Membru jew l-Istati Membri kkonċernati.
5. Għall-każijiet fejn ikollha tiġi imposta multa skont il-paragrafu 4, iżda ma tkunx disponibbli informazzjoni dwar il-fatturat annwali tal-bejjiegh jew fornitur, l-Istati Membri għandhom jintroduċu l-possibbiltà li jimponu multi, li l-ammont massimu tagħhom għandu jkun tal-inqas EUR 2 miljun.
6. L-Istati Membri għandhom, sat-28 ta' Novembru 2021, jinnotifikaw lill-Kummissjoni bir-regoli u l-miżuri msemija fil-paragrafu 1 u għandhom jinnotifikawha, mingħajr dewmien, dwar kwalunkwe emenda sussegwenti li tolqothom.

▼B

Artikolu 9

Il-Kummissjoni għandha tippreżenta rapport lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill rigward l-applikazzjoni ta' din id-Direttiva mhux aktar tard minn hames snin wara d-data msemija fl-Artikolu 10(1).

Artikolu 10

1. L-Istati Membri għandhom idahhlu fis-seħh il-ligijiet, ir-regolamenti u d-disposizzjonijiet amministrattivi meħtieġa biex jikkonformaw ma' din id-Direttiva mhux aktar tard mill-31 ta' Diċembru 1994. Dawn għandhom jinfurmaw b'dan lill-Kummissjoni minnufih.

Dawn id-disposizzjonijiet għandhom jgħoddu għall-kuntratti kollha konklużi wara l-31 ta' Diċembru 1994.

2. Meta Stati Membri jadottaw dawn il-miżuri, dawn għandu jkollhom referenza għal din id-Direttiva jew għandu jkollhom magħhom din ir-referenza fl-okkażjoni tal-pubblikazzjoni uffiċjali tagħhom. Il-metodi dwar kif issir din ir-referenza għandhom jiġu stabbiliti mill-Istati Membri.

3. L-Istati Membri għandhom jinfurmaw lill-Kummissjoni bid-disposizzjonijiet ewlenin tal-ligi nazzjonali li jadottaw fil-qasam kopert minn din id-Direttiva.

Artikolu 11

Din id-Direttiva qed tiġi indirizzata lill-Istati Membri.

⁽¹⁾ Regolament (UE) 2017/2394 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-12 ta' Diċembru 2017 dwar il-koooperazzjoni bejn l-awtoritajiet nazzjonali responsabbli għall-infurzar tal-ligijiet tal-protezzjoni tal-konsumaturi u li jhassar ir-Regolament (KE) Nru 2006/2004 (ĠU L 345, 27.12.2017, p. 1).

ANNESS

KLAWŻOLI MSEMMIJA FL-ARTIKOLU 3(3)

1. Klawżoli li għandhom l-għan jew l-effett li:

- (a) jeskludu jew jillimitaw ir-responsabbiltà legali ta' bejjiegh jew fornitur f'każ ta' mewt ta' konsumatur jew korrimment personali tiegħu li jirriżulta minn att jew omissjoni ta' dak il-bejjiegh jew fornitur;
- (b) jeskludu jew jillimitaw b'mod mhux xieraq id-drittijiet legali tal-konsumatur *vis-a-vis* il-bejjiegh jew il-fornitur ta' parti oħra fil-każ ta' nuqqas totali jew parzjali ta' twettieq jew twettieq mhux adegwat mill-bejjiegh jew mill-fornitur ta' kull wiehed mill-obbligi kuntrattwali, inkluża l-għażla li jitpaċa dejn dovut lill-bejjiegh jew lill-fornitur kontra pretensjoni li l-konsumatur jista' jkollu kontrih;
- (c) jagħmlu ftehim li jorbot lill-konsumatur billi l-provvista tas-servizzi mill-bejjiegh jew il-konsumatur ikunu bla hsara għal kondizzjoni li biex issejh tiddependi mir-rieda tiegħu biss;
- (d) jippermettu lill-bejjiegh jew lill-fornitur li jzomm somom imħallsa mill-konsumatur fejn dan ta' l-aħħar jiddeċiedi li ma' jikkonkludix jew ma jwettaqx il-kuntratt, mingħajr ma jipprovdi biex il-konsumatur jirċievi kumpens ta' ammont ekwivalenti mingħand il-bejjiegh jew il-fornitur fejn dan ta' l-aħħar ikun il-parti li tkun qed iħassar il-kuntratt;
- (e) jehtiegu lill xi konsumatur li jonqos milli jwettaq l-obbligazzjoni li jhallas somma sproporzjonatament għolja bħala kumpens;
- (f) jawtorizzaw lill-bejjiegh jew lill-fornitur li jxolji l-kuntratt fuq bażi diskrezzjonali meta l-istess facilità ma tingħatax lill-konsumatur, jew jippermettu lill-bejjiegh jew lill-fornitur li jzomm is-somom imħallsa għas-servizzi li jkunu għadhom ma ġewx ipprovduti lilu fil-każ li jkun il-bejjiegh jew il-fornitur stess li jxolji l-kuntratt;
- (g) jawtorizzaw lill-bejjiegh jew lill-fornitur li jtemm kuntratt ta' tul ta' żmien mhux stabbilit mingħajr twissija raġonevoli hlief fejn ikun hemm raġunijiet serji sabiex dan isir;
- (h) awtomatikament jestendu kuntratt ta' tul ta' żmien fiss fejn il-konsumatur ma jindikax mod ieħor, fejn l-iskadenza ffissata għall-konsumatur li jesprimi x-xewqa tiegħu li ma jestendix il-kuntratt tkun kmieni b'mod mhux raġonevoli;
- (i) jorbtu lill-konsumatur b'mod irrevokabbli b'klawżoli li ma kellu l-ebda opportunità vera li jsir jafhom qabel il-konklużjoni tal-kuntratt;
- (j) jawtorizzaw lill-bejjiegh jew lill-fornitur li jibdel il-klawżoli ta' kuntratt minn naha wahda biss mingħajr raġuni valida li tkun speċifikata fil-kuntratt;
- (k) jawtorizzaw lill-bejjiegh jew lill-fornitur li jibdel minn naha wahda biss mingħajr raġuni valida xi karatteristiċi tal-prodott jew tas-servizz li ser jiġi pprovdut;
- (l) jipprovdu biex il-prezz tal-merkanzija jiġi stabbilit fil-hin tal-provvista jew jippermettu lil bejjiegh ta' merkanzija jew lil fornitur ta' servizzi jżid il-prezz tagħhom mingħajr ma' jagħti lill-konsumatur fiż-żewġ każi d-dritt korrispondenti li jikkancella l-kuntratt jekk l-aħħar prezz ikun għoli wisq f'relazzjoni mal-prezz miftiehem meta l-kuntratt ikun ġie konkluż;
- (m) jagħtu lill-bejjiegh jew lill-fornitur id-dritt li jistabbilixxi jekk il-merkanzija jew is-servizzi pprovduti jkunux konformi mal-kuntratt, jew jagħtuh id-dritt esklussiv li jinterpreta kwalunkwe klawżola fil-kuntratt;

▼B

- (n) jillimitaw l-obbligazzjoni tal-bejjiegh jew tal-fornitur li jirrispetta l-impenn mehud mill-aġenti tiegħu jew jagħmlu l-impennji tiegħu sugġetti għall-konformità ma' formalità partikolari;
- (o) jobbligaw lill-konsumatur li jaqdi l-obbligi tiegħu kollha fejn il-bejjiegh jew il-fornitur ma jaqdx tiegħu stess;
- (p) jagħtu lill-bejjiegh jew lill-fornitur il-possibbiltà li jittrasferixxi d-drittijiet u l-obbligi tiegħu taht il-kuntratt, fejn dan jista' jservi biex inaqqas il-garanziji għall-konsumatur, mingħajr il-kunsens ta' dan ta' l-aħhar;
- (q) jeskludu jew ifixklu d-dritt tal-konsumatur li jiehu azzjon legali jew jeżerċita kull rimedju legali iehor, b'mod partikolari billi jehtieg lill-konsumatur li jiehu kwistjoni esklussivament għall-arbitraġġ mhux kopert b'disposizzjonijiet legali, biex b'hekk jirristringu l-evidenza disponibbli għalih b'mod esagerat jew jimponu fuq l-oneru tal-prova li, skond il-ligi applikabbli, għandu jkun fuq parti ohra tal-kuntratt.

2. L-ambitu tas-subparagrafi (g), (j) u (l)

- (a) Is-subparagrafu (g) huwa mingħajr xkiel għal klawżoli li bihom fornitur ta' servizzi finanzjarji jirriserva d-dritt li jtemm minn naha l-wahda kuntratt ta' żmien mhux stabbilit mingħajr avviż fejn ikun hemm raġuni valida, sakemm il-fornitur ikun mehtieg li jinforma lill-parti jew lill-partijiet kontraenti l-ohra dwar dan minnufih.
- (b) Is-subparagrafu (j) huwa mingħajr xkiel għal klawżoli li tahtom fornitur ta' servizzi finanzjarji jirriserva d-dritt li jibdel ir-rata ta' imghaxxijiet pagabbli mill-konsumatur jew dovuti lilu, jew l-ammont ta' imposti ohra għal servizzi finanzjarji bla avviż fejn ikun hemm raġuni valida, sakemm dak il-fornitur ikun mehtieg jinforma lil parti jew partijiet kontraenti ohra tagħhom fl-opportunità l-aktar kmieni u li dawn ta' l-aħhar ikunu liberi li jxolju l-kuntratt immedjatament.

Is-subparagrafu (j) huwa wkoll mingħajr xkiel għal klawżoli li tahtom bejjiegh jew fornitur jirriserva d-dritt li jbiddel minn naha l-wahda l-kondizzjonijiet ta' kuntratt ta' żmien mhux stabil, sakemm dan ikun mehtieg jinforma lill-konsumatur b'avviż xieraq u l-konsumatur ikun hieles li jxolji l-kuntratt.

- (c) Is-subparagrafi (g), (j) u (l) ma jgħoddux għal:
 - transazzjonijiet f'ishma trasferibbli, strumenti finanzjarji u prodotti jew servizzi ohra fejn il-prezz ikun abbinat ma' tluġh u nżul f'suq tal-kambju jew indiċi jew ma' rata finanzjarja kummerċjali li l-bejjiegh jew il-fornitur ma jkunx jikkontrolla.
 - kuntratti għax-xiri jew il-bejgħ ta' munita barranija, *traveller's cheques* jew *money orders* internazzjonali denominati f'muniti barranin;
- (d) Is-subparagrafu (l) huwa mingħajr xkiel għal klawżoli ta' l-indiċjar tal-prezzijiet, fejn legali, sakemm il-metodu li bih ivarjaw il-prezzijiet jiġi deskritt b'mod esplicitu.